

Hüküm İsteme İbâdeti

– Polat Akyol · 24 Nisan 2020

HÜKÜM İSTEME İBÂDETİ

Mukaddime: Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ü Teâlâ'nın Adıyla...

Hamd, Allâh'a mahsustur. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfîret dileriz. Nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. O'nun hidâyete erdirdiğini hiç kimse sapıramaz, sapırdığını ise hiç kimse hidâyete erdiremez. Şehâdet ederim ki, Allâh'tan başka ibâdete lâyık hiçbir ilâh yoktur. Ve yine şehâdet ederim ki, Muhammed aleyhisselâm O'nun kulu ve Rasûlü'dür...

Bundan sonra:

Bil ki! Dünyâyâ ya da âhirete dair mes'elelerde ortaya çıkan ihtilafların hükmü için Kur'ân ve Sünnet'e başvurmak, Allâh'a yapılan bir ibâdet çeşidi iken, ihtilafların çözümünde Allâh'ın kanunları haricindeki her hangi bir mercie hüküm talebiyle başvurmak, Allâh'a yapılması gerekli olan bu ibâdeti, O'ndan başkasına yapmaktır. Görünen ya da görünmeyen her hangi bir ibâdeti Allâh Subhânehu ve Teâlâ'dan başkasına yapan her kim olursa olsun İslâm ümmetinin icmâsı ile küfür işlemiş olur. Müslümanca mürted hükmünü alır. Tevbe edip tekrar dîne dönmediği sürece cehennem ehlinde olur. Rabbim ümmeti korusun...

Hüküm ve İbâdet Kelimelerinin Tanımı:Hüküm istemenin ibâdet olduğu gerçeğinin iyice anlaşılması için sözlerime hüküm ve ibâdet kelimelerini açıklayarak başlıyorum. Zîrâ hükmün ve ibâdetin ne olduğu bilinmezse bu mes'ele gereği gibi anlaşılabilir.

“H-k-m” kökünden gelen “Hüküm” kelimesi Arabçada: “İyileştirmek amacıyla menetmek, düzeltmek, karar vermek” mânâlarında masdar; “ilim, derin anlayış, siyâsi hâkimiyet, karar ve yargı” mânâlarında isim olarak kullanılan bir kelimedir.

Fıkıh ilminde: “İslâm Dîni'nin inanç, ibâdet, muamelât ve ahlâka dair temel ilkeleridir.” Fıkıh usûlünde ise hüküm: “Mükelleflerin fiilleriyle ilgili ilâhî hitâblar” olarak tanımlanmıştır.

“İbâdet” kelimesi ise “a-b-d” kökünden mastardır. “İtaat etmek, boyun eğmek, tapmak, kulluk etmek” gibi anlamlara gelmektedir.

İbâdet, Allâh'ü Teâlâ'nın sevip razı olduğu şeylerin tamamını içine almaktadır. İbâdet, boyun eğmenin, itaat etmenin, saygı göstermenin ve kulluğun en son noktasıdır. İbâdet, insânın Allah'ın razı olduğu şeyi yapması, yerine getirmekle yükümlü olduğu fiilleri emrolunduğu şekliyle hayata geçirmesi, hiçbir şey gözetmeden Allâh'a kulluk etmesi ve bunu, sadece O'na boyun eğip, itaat etmek için yapmasıdır. [Bak: “H-k-m” ve “A-b-d” Maddeleri: İbn Manzûr, Lisânu'l-Arab; Firûzâbâdî, el-Kâmûsu'l-Muhît; Zebidî, Tâcu'l-Arûs; Tehânevî, Keşşâf; Ragıb, Mufredat...]

Hüküm Kimden İstenirse, İbâdet O'na Edilmiş Olur:Yukarıda yapılan tanımlardan anlaşılacağı üzere

yalnız Allâh'a boyun eğerek itaat etmek, tezellül ederek Allâh'ı ta'zim etmek, korku ve saygı ile O'ndan hayâ ederek, O'nu severek, sevabını umarak, azâbından korkarak O'nun kanun ve yasalarına tâbi olmak, bu kanun ve yasalara itaat ederek teslim olmak ve hayatın her alanına dair Allâh'ın koyduğu kanunlara göre yaşamak ve ihtilâflarda bunlara başvurarak çözümünü bunlarda aramak, Allâh'a ibâdet etmek demektir. Başka bir ifâdeyle O'nu, ibâdetinde yani ulûhiyyet tevhîdinde birlemektir.

Allâh'ın dışındaki bir mercii kanun koyucu ve nizam belirleyici olarak kabul ederek bu merciinin kanun ve yasalarını ve de belirlediği yaşam şekillerini benimsemek, bunlara itaat etmek ve ihtilâfların çözümünü için bunlara başvurmak, bu mercie ibâdet etmek demektir.

Hüküm İstemenin İbâdet Olduğuna Dair Bazı Deliller: Bil ki! Hüküm istemin ibâdet olduğunu ancak tevhîd dîni İslâm'ı anlamamış cahiller ya da Allâh'ın bu mes'eledede basiretlerini kör ettiği kimseler inkâr ederler. Çünkü ibâdet, Allâh'u Teâlâ'nın sevip razı olduğu her şeyi kuşatmaktadır. Allâh Subhânehu ve Teâlâ'nın Kur'ân ve Sünnet'e göre hareket edilmesini; hükmün bu iki kaynaktan alınmasını ibâdet olarak kabul etmemesinin imkânsızlığı, az bir akıl sâhiblerinin dahi bileceği açıklıktadır.

Allâh Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

"Onlar, Allâh'ı bırakıp haham ve râhiblerini rabbler edindiler ve Meryem oğlu Mesih'i de... Oysa onlar, tek ve bir olan ilâha, Allâh'a ibâdet etmekten başka bir şeyle emr olunmadılar. Ondan başka ilâh yoktur. O, bunların şirk koştukları şeylerden münezzehtir." (Tevbe: 9/31)

Şeyh Abdurrahmân bin Hasen rahîmehullâh, âyet-i kerîmein tefsîrine dair şöyle demiştir: "...Görüldüğü gibi, yasama konusunda Allâh'u Teâlâ'dan başkalarına itaat edilmesi, Allâh'u Teâlâ'dan başkasına ibâdet olarak kabul edilmiş, kendilerine itaat edilen kimselerin de rabb edinilmiş olacağı açıklanmıştır. Ne acıdır ki, bu ümmet içerisinde de böyleleri vardır. Bu en büyük şirk olup, tevhîdle çelişmektedir ve 'lâ ilâhe illallâh' kelimesinin içeriğine terstir. Bu âyet (yani Tevbe Sûresi'nin 31. âyeti) bize, şehâdet kelimesinin, Allâh'u Teâlâ'dan başkalarını rabb edinme gibi bir eğilimi tümüyle reddetmeyi gerektirdiğini gösteriyor. Çünkü 'lâ ilâhe illallâh' kelimesi, şirki red ve bunun zıttı olan tevhîdi kabul etmek anlamını taşımaktadır." [Abdurrahmân bin Hasen, Fethu'l-Mecîd: 106.]

Şeyh Abdurrahmân bin Hasen rahîmehullâh bu sözleriyle, Allâh'u Teâlâ'dan başka kanun ve yasa belirleyici kabul etmenin ve bu kanunlara itaat etmenin Allâh'u Teâlâ'dan başkasını rab kabul ederek ona ibâdet etmek olduğunu ifâde etmiştir. Nitekim âyet-i kerîmenin "Onlar, Allâh'ı bırakıp haham ve râhiblerini rabbler edindiler..." cümlesiyle, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'dan başkasına kanun belirleme hakkı yani yasak ve serbest etme yetkisi verenlerin, bu yetkiyi onlara verdiklerinde onları rabb kabul ettikleri beyân edilmektedir.

Şeyhu'l-İslâm İbn Teymiyye rahîmehullâh, Ebû'l-Behteri' den bu âyet hakkında, şöyle rivâyet etmiştir: "Onlar dîn adamlarına namaz kılmadılar. Şâyet dîn adamları onlara rükû ve secde etme şeklinde kendilerine ibâdet etmelerini emretseydi Ehl-i Kitâb dîn adamlarına bu noktada itaat etmezlerdi. Ancak Allâh'u Teâlâ'nın haram kıldıklarını helâl, helâl kıldıklarını da haram tanımları hususunda kendilerine itaat edilmesini emretmişlerdi. Onlarda bu emre itaat ettiler. İşte onların dîn adamlarını rabb edinmeleri bu şekilde olmuştur." [İbn Teymiyye, Mecmû'u'l-Fetâvâ: 7/76.]

"Oysa onlar, tek ve bir olan ilâha, Allâh'a ibâdet etmekten başka bir şeyle emr olunmadılar. Ondan başka ilâh yoktur" cümlesi ise Allâh'tan başka hüküm istenilen ve hükümlerine tâbi olunan bu mercilere ibâdet

edildiğini ifâde etmektedir. Zîrâ bu kimseler, Allâh'tan başkasından hüküm istemekle veya hükümlerini kabul etmekle onlara ibâdet etmiş olmasalardı, âyet-i kerîmede "Allâh'a ibâdet etmekten başka bir şeyle emr olunmadılar" buyrulmazdı. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in bu âyet-i kerîmeye yönelik yaptığı tefsîr de bunu açık bir şekilde ifâde etmektedir.

Adiy bin Hâtîm radiyallâhu anh, bu âyet-i kerîmeyi okuyan Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e: "Bizler onlara ibâdet ediyor değiliz" dediğinde Rasûlullâh ona şöyle demişti: "Allâh'ın helâl kıldığını onlar haram sayınca, siz de haram saymıyor musunuz? Yine onlar Allâh'ın haram kıldığını helâl sayınca, siz de helâl saymıyor musunuz?" Adiy bin Hâtîm: "Evet" dediğinde ise Rasûlullâh şöyle buyurmuştur: "İşte bu, onlara ibâdetdir." [(HASEN HADÎS:) Tirmizî (3095); Taberâni, (el-Kebîr: 17/92)...] Hadîs-i şeriften açık olarak anlaşılacağı üzere, Allâh'ın hükümleriyle hükmetmeyecek olan kimselerin hayata ve ihtilâflara dair hüküm vermelerini kabul etmek ve de onlardan hayata ve ihtilâflara dair hüküm talep etmek onlara ibâdet etmek demektir. Eğer ki bu ibâdet olmasaydı hadiste: "İşte bu, onlara ibâdetdir" buyrulmaz, ibâdet olmayan bir şey ibâdet olarak isimlendirilmezdi. Buna göre, hükmü Allâh'tan talep etmek ulûhiyyet tevhîdidir; yani Allâh'ı ibâdetle birlemektir. Bu istenilen ve beraberinde rubûbiyyet tevhîdini de gerektiren; tüm nebîlerin dâvetinin ilk esasıdır...

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, başka bir âyet-i kerîmesinde şöyle buyurmaktadır:

"Hüküm vermek yalnızca Allâh'a aittir. O, kendisinden başka hiçbir şeye ibâdet etmemenizi emretmiştir. Dosdoğru olan dîn işte budur. Fakat insânların çoğu bilmezler." (Yûsuf: 12/40)

Şeyh Abdurrahmân bin Hasen rahîmehullâh, âyet-i kerîmenin tefsîrine dair şöyle demiştir: "Müslüman, bütün mes'ele ve problemlerini, yalnızca Allâh'ın Kitâbı'na ve Rasûlü'nün Sünneti'ne götürmek ve yalnızca bu ikisine muhâkeme olmakla mükelleftir. Her kim bu ikisiyle hüküm vermez ve bu ikisi dışında başka bir hükme veya mahkemeye başvurursa, bu haliyle haddi aşmış olur. Böylece Allâh'ın ve Rasûlü'nün kendisi için şerîat kıldığı şeyin dışına çıktığını ve bu hükmü, lâıyk olmadığı halde, şerîatin konumuna getirmiş olduğunu ortaya koymakta, şerîat dışı bir tutum ve davranış içine girmektedir. Dolayısıyla kim Allâh'tan başka bir şeye ibâdet ederse, o kimse bu haliyle tâğuta ibâdet etmiş olur... Her kim insânları Allâh ve Rasûlü'nden başkasına muhâkeme olmaya çağırır ve Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in getirdiğini terk etmeye ve bundan vazgeçmeye dâvet ederse, itaat konusunda Allâh'a şirk koşmuş, Rasûlullâh'ın Allâh'tan getirdiği şeye muhalefet etmiş olur. Oysa Allâh bize bunları reddetmeyi emretmiştir..." [Abdurrahmân bin Hasen, Fethu'l-Mecîd: 391-392.]

Şeyh Abdurrahmân bin Hasen rahîmehullâh bu sözleriyle, Müslüman bir kimsenin Allâh'ın Kitâbı ve Nebisi'nin Sünnetinden başkasıyla hükmedemeyeceğini; bu iki kaynaktan başkasından hüküm talep edemeyeceğini; aksi halde Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya şirk koşarak O'dan başkasına ibâdet edilmiş olacağını bildirmiştir. Nitekim âyet-i kerîmede hükmün yani hâkimiyetin sâdece Allâh'a ait olduğu zikredildikten sonra "O, kendisinden başka hiçbir şeye ibâdet etmemenizi emretmiştir" cümlesiyle ibâdetten bahsedilerek hâkimiyette Allâh'ı tevhîd etmeyenlerin Allâh'tan başkasına ibâdet etmiş oldukları beyân olunmaktadır. Nitekim Şeyh Şankîti şöyle denmiştir: "Allâh'a hükmünde şirk koşmak, tıpkı ibâdetle şirk koşmak gibidir." [Şankîti, Edvâu'l-Beyân: 7/48.] Ayrıca hüküm istemek ibâdet olmuş olmasaydı, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'nın "O, kendisinden başka hiçbir şeye ibâdet etmemenizi emretmiştir" buyurmasının bir sebebi ve hikmeti bulunmuş olmazdı. Oysaki Allâh Subhânehu ve Teâlâ,

boş ve hikmetsiz iş yapmaktan ve de söz söylemekten münezzehtir.

Anlaşılabacağı üzere, hayatı tüm alanlarıyla Allâh'ın emirlerine göre tanzim etmek, O'nun koyduğu kanunlara göre yaşamak ve yaşatmak için mücadele etmek nasıl ibâdet ise, zikredilen bu şeyleri gerçekleştirmek için ortaya çıkan sorunları Allâh'ın Kitâbına ve Nebîsi'nin Sünneti'ne göre çözmek, aynı şekilde ibâdetdir.

Allâh'tan Başkasından Hüküm İsteyenlerin Hükümü:Hüküm istemenin ibâdet olduğu isbât olunduktan sonra bil ki! Herhangi bir ibâdet çeşidini Allâh Subhânehu ve Teâlâ'dan başkasına yapan Müslüman bir kimse icmâ ile İslâm Dîni'nden çıkar ve kâfir olur. Hüküm isteme ibâdetini Allâh'tan başkasına yapan bir kimsenin hükümü de bundan başkası değildir. Bu Ehlisünnet ve'l-Cemaat'in üzerine ittifak ettiği konulardan bir tanesidir.

Allâh'u Teâlâ'dan Başkasından Hüküm İsteyenlerin Hükümüne Dair Bazı Deliller:Beşerin lanetli kanunlarından hüküm talep eden bir Müslümanın kâfir olacağına dair birçok şer'i delil bulunmaktadır. Nitekim Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

“Ey îmân edenler! Allâh'a ve Rasûlü'ne itaat edin. Ve sizden olan (Müslüman) ulu'l-emre (yani idâreci ve âlimlere) de (Allâh'a ve Rasûlü'ne isyânı emretmedikleri sürece) itaat edin. Eğer herhangi bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz Allâh'a ve âhiret gününe gerçekten îmân ediyorsanız onu Allâh'a ve Rasûlü'ne (Kur'ân ve Sünnet'e) götürün (çözümü onlarda arayın); bu hem hayırlı, hem de netice bakımından daha güzeldir.” (Nisâ: 4/59)

Allâh Subhânehu ve Teâlâ âyet-i kerîmesinde ihtilâfların çözümünü Allâh'a ve Rasûlüne döndürmeyi: “Eğer Allâh'a ve âhiret gününe gerçekten îmân ediyorsanız” cümlesiyle îmânın sıhhat şartlarından bir şart olarak beyân etmiştir.

Nitekim Şeyh Muhammed bin İbrâhîm rahîmehullâh bu âyet-i kerîmeyi zikrettikten sonra şöyle demiştir: “Âyette Allâh'a ve âhiret gününe îmânın hâsıl olabilmesi için, ihtilâf edilen her türlü anlaşmazlığın çözümünün Allâh'a ve Rasûlüne götürülmesi bir şart olarak zikredilmiştir.” [Şerhu Tahkîmi'l-Kavânîn: 7.] Buna göre, her kim içinde bulunduğu ihtilâfın hükmünü Allâh'a ve Rasûlüne yani Kitâb ve Sünnet'e döndürmez ise Allâh'a ve âhiret gününe îmân etmiş değildir. Böyle bir kimse Allâh'a ve âhiret gününe îmân ettiğini iddia etse bile iddiasında yalancı olan bir kimsedir.

Nitekim İmâm İbn Kesîr rahîmehullâh âyetin tefsîrinde şöyle demiştir:

“Allâh'u Teâlâ'nın 'Allâh'a ve âhiret gününe gerçekten îmân ediyorsanız buyruğu gösteriyor ki: Kim ihtilâf halinde Kitâb ve Sünnet'in hakemliğine gitmez ve o ikisine müracaat etmezse, o Allâh'a ve âhiret gününe îmân etmiş değildir.” [İbn Kesîr, Tefsîru'l Kur'ân-il Azîm: 2/304.]

Beyân olduğu üzere her kim, içinde bulunduğu ihtilâfın hükmünü Kitâb ve Sünnet'in hakemliğinden başkası ile çözmeye kalkışır ise Allâh'a ve âhiret gününe sahîh bir şekilde îmân etmiş olamaz.

İmâm İbn Kayyim rahîmehullâh ise şöyle demiştir: “Allâh'u Teâlâ, kullarına aralarında meydana gelen anlaşmazlıklar konusunda mutlak surette Allâh'a ve Rasûlüne müracaat etmeleri gerektiğini emretmiştir. Bu emîr mü'min kullaradır ve öncelikle onlara: 'Ey îmân edenler!' diyerek îmânı söz konusu etmiştir. Böylece anlaşmazlığı Allâh'a ve Rasûlüne götürme noktasında da îmânı adeta bir şart koşmuştur. Eğer îmân ediyorsa bu anlaşmazlığı mutlak surette Allâh'a ve Rasûlüne götürmek zorundadırlar. Eğer îmân yoksa o zaman böyle bir yükümlülükte yok demektir. Eğer aralarında meydana çıkan ihtilâfı Allâh'a ve

Rasûlüne götürmek istemeyen bir kimse varsa o zaman böyle bir kimsenin îmânı yok demektir.” [Bedâiu't-Tefsîr: 1/542.]

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, başka bir âyet-i kerîmesinde ihtilâf ettikleri mes'elenin hükmü hakkında Kur'ân ve Sünnet'ten ayrı bir merciye yani tâğûta gitmek isteyenlerden bahsederek şöyle buyurmaktadır:

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

“Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten îmân ettiklerini zannedenleri görmüyor musun? Bunlar, tâğûta muhakeme olmayı istiyorlar. Oysa onlar onu red etmekle emrolunmuşlardı. Şeytân da onları uzak bir sapıklıkla saptırmak istiyor.” (Nisa: 4/60)

Allâh Subhânehu ve Teâlâ'nın bu âyet-i kerîmesindeki “Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten îmân ettiklerini zannedenleri görmüyor musun? Bunlar, tâğûta muhakeme olmayı istiyorlar” cümlesi, tâğûta muhakeme olmak isteyen kimselerin, îmânlarının geçerli olmadığına delâlet etmektedir. Zîrâ âyette “Îmân ettiklerini zannedenleri görmüyor musun?” buyrulmuştur. Âyette yer alan “zu'm” kelimesi onların îmânsızlıklarını gösterir. Çünkü bu fiil, içinde yalanın yer aldığı boş bir iddiayı ifâde eder. Nitekim Tercumânu'l-Kur'ân İbn Abbas radiyallâhu anh, şöyle demiştir: “Zu'm kelimesi, Kur'ân-ı Kerîm'de kullanıldığı bütün yerlerde 'yalan' anlamına gelir.” [er-Râzî, Mefâtihu'l-Gayb: 20/357.]

Şeyh Muhammed bin İbrâhîm rahîmehullâh, bu âyet-i kerîmeyi zikrettikten sonra şöyle demiştir: “Muhakkak ki Allâh'u Teâlâ, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in getirmiş olduğu hükümlerden başka bir hükme gitmek isteyen münâfıkların îmânını yok saymıştır. Âyette geçen 'zannediyorlar' kelimesi onların îmân iddialarını bir yalanlamadır. Çünkü îmân iddiası ile birlikte Rasûlullâh'ın getirdiği hükümlerin dışında başka bir otoritenin hakemliğine gitmek, bir kulun kalbinde asla bir araya gelmez. Bilakis bu iki durum, birbirinin tam tersidir. Allâh'u Teâlâ'nın 'Oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardı' kavlini bir düşün! Burada beşerî kanunları ortaya atanların Allâh'u Teâlâ ile büyük bir inatlaşma içinde oldukları, bu hususta Allâh'u Teâlâ'nın isteklerinin tam tersini yaptıkları görülmektedir. Esas olarak onlardan istenilen ibâdet ettikleri tâğûtların kanunlarına başvurmak değil, bilakis tâğûtu tanımamaları ve onu inkâr etmeleridir.” [Şerhu Tahkîmi'l-Kavânîn: 24 vd.]

Âyet-i kerîmenin “Tâğûta muhakeme olmayı istiyorlar” cümlesi, Kur'ân ve Sünnet'ten kaynaklanmayan kanunlara muhakeme olan bir kimsenin, tâğûta muhakeme olduğuna delâlet etmektedir.

Nitekim İmâm İbn Kayyim rahîmehullâh, şöyle demiştir: “Her kim Rasûl'ün getirdiğinin dışında bir hüküm verir veya bu hükme muhakeme olursa işte o, tâğûtu hakem tayin etmiş ve tâğûta muhakeme olmuştur.” [İbn Kayyim, İlâmu'l-Muvakkîn: 1/40.] Tâğûta muhakeme olmanın hükmü ise, küfrün ta kendisidir. Çünkü onu, -tüm cüz ve çeşitleriyle- reddetmek, Allâh'a îmân etmenin ön şartıdır. Bu şart yerine gelmedikçe, hiçbir kimse sahîh bir şekilde îmân etmiş olmaz.

Âyet-i kerîmenin “Oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardı. Şeytân da onları uzak bir sapıklıkla saptırmak istiyor” cümlesi tâğûtu reddetme emrinin daha önce de bildirildiğine; tâğûtu reddetmenin, onun hükmünü de reddetmeyi kapsadığına ve tâğuttan hüküm istemenin, onu reddetmemek olduğuna delâlet etmektedir. Ve ayrıca, tâğûtu reddetmeyenlerin şeytânın fitnesiyle, fitratlarını bozarak cehennem yoluna saptıklarına delâlet etmektedir.

Nitekim Şeyh Muhammed bin İbrâhîm rahîmehullâh, bu âyet-i kerîmeyi zikrettikten sonra şöyle

demıştır: “Allâh Subhânehu ve Teâlâ, daha sonra ‘Şeytân da onları uzak bir sapıklıkla saptırmak istiyor’ buyurmaktadır. Ayetin bu kısmı beşerî kanunlarla muhâkeme olmanın ne derece büyük bir sapıklık olduğuna ne güzel işâret etmektedir. Fakat beşerî kanunlarla hükmedenler ya da bu kanunlara muhâkeme olanlar, âyette böyle bir fiilin, şeytânın irâdesi olduğu apaçık bir şekilde belirtilmesine rağmen bu yaptıkları eylemlerini doğru bir iş olarak görmektedirler. Beşerî kanunları ortaya atanların, koydukları bu kanunlarda insânlığın menfaati ve şeytândan uzaklaşma olduğuna dâir düşünceleri gerçeği yansıtmamaktadır. Aslında onların iddialarına göre insânlığın menfaati şeytânın isteklerinde olmuş oluyor. Hâlbuki Rahmân’ın bizlerden istedikleri ve Rasûlullâh’ın kendisiyle gönderildiği esaslar bu vasıftan ve bu durumdan ne kadar da uzaktırlar.” [Şerhu Tahkîmi’l-Kavânîn: 24 vd.]

Şeyh Şankîti’nin söylediği şu sözleri, âyetin tefsîrine yönelik olarak başka söze hacet bırakmamaktadır: “Allâh’ın şerîatının dışındaki bir şerîata muhâkeme olmak tâğûta muhâkeme olmak demektir... [Şankîti, Edvâu’l-Beyân: 7/50.] Allâh’ın kanunlarından başka kanunlarla muhâkeme olmayı isteyenlerin şirke girdiklerini Nisâ Sûresi’nin 60. âyeti apaçık bir şekilde bildiriyor. Ve böylelerinin Müslümanlık iddiasını hayretle karşılıyor. Çünkü hem îmân ettiklerini iddia ediyorlar, hem de Allâh’ın kanunlarından başka kanunlarla muhâkeme olmayı istiyorlar. Oysa aynı kalbte Allâh’a îmân ile tâğûta muhâkeme olmaya rızâ gösterme bir arada bulunamaz. İşte bu onların îmân iddialarında yalancı olduklarını ortaya koymaktadır.” [Şankîti, Edvâu’l-Beyân: 3/259.]

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, diğer bir âyet-i kerîmesinde ise şöyle buyurmaktadır:

“Hayır! Senin Rabbine andolsun ki; onlar, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp, sonra da verdiği hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe îmân etmiş olmazlar.” (Nisâ: 4/65)

Allâh Subhânehu ve Teâlâ’nın bu âyet-i kerimesindeki “Hayır! Senin Rabbine andolsun ki, onlar, îmân etmiş olmazlar...” cümlesi, ihtilâflarda sâdece Kur’ân ve Sünnet’ten kaynaklanan kanunlara muhâkeme olmanın îmânın şartlarına dâhil olup, aksinin ise küfür olduğuna delâlet etmektedir. Zîrâ Allâh’u Teâlâ’nın, âyet-i kerîmede “Hayır” ve “Îmân etmiş olmazlar” nefy (olumsuzluk) edatlarını tekrar ederek “Rabbine yemin olsun ki” diye kendi mukaddes nefesine yemin etmesi, ihtilâf halinde Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’in getirdiklerini hakem yapmayanların îmânlarının olmadığını kesin bir dille vurgulamak içindir. “Hayır” anlamında olan لا’nın yeminden önce gelmesi, onların îmânlarını yok saymaya ve onun oldukça güçlü bir nefy olduğunu açıklamak içindir. Ve yine kasemden yani yeminden sonra nefy edatı (olan لا)’nın tekrar zikredilmesi, onların îmânlarının olmadığını tekrarlamak ve mânâyı daha da kuvvetlendirmek içindir. Yani bu, o kimseler: “Kesinlikle ve kesinlikle îmân etmiş olmazlar...” demektir. Âyet-i kerîmenin “Aralarında çıkan çekişmeli işlerde” cümlesi, büyük ve küçük, önemli ve önemsiz tüm ihtilâfları kapsadığına delâlet etmektedir. Böylelikle tüm ihtilâfların çözümü için Allâh ve Rasûl’ün hükmüne başvurmak, îmânın şartlarındandır. Âyet-i kerîmenin “Seni hakem yapıp, sonra da verdiği hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe îmân etmiş olmazlar” cümlesi ise, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’e yani onun getirdiği Kur’ân ve Sünnet’e muhâkeme olmanın, verilen hükümden dolayı kalbte hiçbir sıkıntı duymamanın ve verilen hükme tam bir teslimiyetle teslim olmanın îmânın şartlarından olduğuna delâlet etmektedir.

Nitekim İmâm İbn Kesîr rahîmehullâh, bu âyetin tefsîrinde şöyle demiştir: “Allâh’u Teâlâ kendi kerîm,

mukaddes zâtına yeminle ifâde ediyor ki: Bütün işlerde Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem hakem tayin edilmedikçe hiç kimse gerçekten îmân etmiş olamaz. Onun verdiği hüküm gizli ve açık her zaman bağlanılması vâcib olan hak ve gerçektir. Bunun içindir ki, Allâh'ü Teâlâ, 'Sonra da verdiği hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe îmân etmiş olmazlar' buyurmaktadır. Yani, seni hakem tayin ettiklerinde, içlerinden sana itaat ederler. İçlerinden senin verdiği hükme karşı herhangi bir sıkıntı duymazlar. İç ve dışlarıyla bu hükme uyarlar. Bir karşı koyma, bir müdâfaa ve münâkaşa olmaksızın bütünüyle bu hükme teslim olurlar." [İbn Kesîr, Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm: 2/306.]

İmâm İbn Kayyim rahîmehullâh ise bu âyeti zikrettikten sonra şöyle demiştir: "Allâh'ü Teâlâ, bu âyette, usûlde, fûruda, şer'î hükümlerde, bütün sıfatlarda ve daha başka konularda meydana gelebilecek bütün ihtilâflarda, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'i hakem tayin etmedikçe hiç kimsenin îmân etmiş olmayacağını, (Allâh Azze ve Celle) mukaddes nefesine yemin ederek te'kid etmiştir. İmân, ancak bütün mes'elelerde Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem hakem tayin edildiğinde gerçekleşmiş olur. Ayrıca, bütün mes'elelerde Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem hakem tayin edilse de verdiği hükme karşı kalblerinde bir sıkıntı duymadan tamamen teslim olmadıkça, kalbler de verilen hükümden dolayı mutmain olmadıkça ve bu hükümleri tamamen kabul etmedikçe yine de mü'min olmayacaklarını bildirmiştir. Dahası, bütün bunlar sağlansa bile, verilen hükme tamamen rızâ ve teslimiyet göstermediklerinde, bu hükme karşı gelip itiraz ettikleri veya bu hükümler dışında başka hükümler istediklerinde de yine mü'min olamayacaklarını bildirmiştir." [İbn Kayyim, et-Tıbyan fî Aksâmi'l-Kur'ân: 430.]

Şeyh Muhammed bin İbrâhîm rahîmehullâh, bu âyet-i kerîmeyi zikrettikten sonra şöyle demiştir: "Allâh Subhânehu ve Teâlâ, nefîy edatlarının tekrarıyla ve yemin ederek, aralarında çıkan tartışmalı durumlarda Rasûlullâh'ı hakem tayin etmedikleri sürece kişilerin îmân sâhibi olamayacaklarını üstüne basa basa vurgulamıştır. Yine Allâh'ü Teâlâ, sâdece Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'i hakem tayin etmeyi yeterli görmemiş, buna ilaveten kişilerin nefislerinde en ufak bir darlık ve sıkıntı olmaması gerektiğini de eklemiştir.

'İçlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın' buyruğundaki 'el-Harac' kelimesi: Darlık/sıkıntı demektir. Yani, nefislerin endişe ve ızdıraptan kurtularak, genişlik içinde olması gerekmektedir. Allâh'ü Teâlâ buna ilaveten sâdece bu iki şartı da yeterli görmemiş, üçüncü bir şart olarak da Rasûlullâh'ın verdiği hükme karşı tam bir teslimiyet şartını ilave etmiştir.

İşte bu Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in hükmüne teslimiyetin tamamlanmasıdır. Zîrâ bu şekilde kişi nefsi isteklerinden tamamen uzaklaşmış ve hak olan hükme tam bir teslimiyet göstermiş olur. Bunun için teslimiyet şartı müekked bir masdarla te'kid edilmiştir. Açık bir şekilde görülmektedir ki, burada gelişi güzel bir teslimiyetle de yetinilmemiş, bilakis mutlak bir teslimiyet istenmiştir." [Şerhu Tahkimi'l Kavanin: 8 vd.]

Anlaşılaçağı üzere, gerek usule gerekse de fûruya dair herhangi bir ihtilâfı Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e yani onun getirdiği Kur'ân ve Sünnet'e döndürmeden; Kur'ân ve Sünnet'ten kaynaklanan hükümlerden dolayı kalbte hiçbir sıkıntı duymadan ve verilen hükümlere tam bir teslimiyetle teslim olmadan hiçbir kimse Allah ve âhiret gününe sahîh bir şekilde îmân etmiş olmaz. İmân ettiğini iddia etse

bile bu îmân iddiası zan ve yalan yere olmuş olmaktan öteye geçmez.

Hâtîme: Anlaşıldığı üzere ihtilâfların çözümünü Allâh'a ve Rasûlüne yani Kur'ân ve Sünnet'e döndürmek îmânın bir gereğidir. İhtilâfların çözümü için Kur'ân ve Sünnet'in hakemliğine değil de, bu iki kaynağın dışındakilere yönelmek ancak Allâh'a ve âhiret gününe îmân iddiasında yalancı olanların yapabileceği bir iştir.

Nitekim İmâm İbn Kesîr rahîmehullâh bu konu da icmâ naklederek şöyle demiştir: "Her kim nebîlerin sonuncusu Muhammed bin Abdullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e indirilen muhkem şerîatı terk eder ve neshedilmiş başka şerîata muhâkeme olursa kâfir olur. O halde (Cengiz Han'ın uydurduğu yasalar olan) Yes'ak'a muhâkeme olan ve onu İslâm kanunlarından üstün tutanın durumu acaba nasıl olur? Kim bunu yaparsa Müslümanların icmâsiyle kâfir olur." [İbn Kesîr, el-Bidâye ve'n-Nihâye: 13/139.]

Şeyh Muhammed Hâmid el-Fakî rahîmehullâh ise İmâm İbn Kesîr'in bu sözleri üzerine şöyle demiştir: "Yes'ak gibi hatta ondan daha şerli olan şey ise: Kan, ırz ve mallar hakkında Allâh'u Teâlâ'nın Kitâbı'nda ve Rasûlü'nün Sünneti'nde hükümler açıkken, kişinin batlıların kanunlarını bu konularda kendisine kanun edinip, onlara muhâkeme olmasıdır. Böyle yapan kimse şüphesiz kâfirdir, mürteddir. Bu ameller üzerinde ısrar ettiği ve Allâh'u Teâlâ'nın indirdiği hükme dönmediği müddetçe onun Müslüman olarak isimlendirilmesi, İslâm'dan olduğu açık olan namaz, oruç, hac ve bunlar gibi amelleri yerine getirmesi kendisine hiçbir fayda sağlamaz." [Fethu'l-Mecîd: 396 (Dipnot: 1).]

İmâm İbn Kesîr rahîmehullâh'ın bu sözleri iyi fıkhedilmelidir. O, Muhammed-i Şerîat'ı terk ederek semâvî yani Allâh'ın indirdiği fakat neshettiği bir şerîata muhâkeme olanların kâfir olduğunu söylerken, semâvî olmayan yani beşerîn âciz aklından ortaya koyduğu lânetli kanunlara muhâkeme olmanın diğerinden daha büyük bir küfür olduğunu ve bunu yapanın küfründe ümmetin icmâ ettiğini söylemektedir. İmâm İbn Kesîr rahîmehullâh bunu söylerken tarihin en büyük zâlimlerden biri olan Cengiz Han'ın koyduğu Yes'ak adlı kanunları misâl göstermiştir.

Şeyh Muhammed Hâmid el-Fakî rahîmehullâh ise bu sözleri güncelleyerek zamanımız açısında değerlendirmiş, zamanımızdaki küfür kanunlarına muhakeme olmanın daha şedid bir küfür olduğunu ifade etmiştir.

Bu sebeple zamane Firavunlarının ve Cengizlerinin eliyle Yes'ak'ın yerine getirilen Demokrasinin vb. küfür sistemlerinin kanunlarını reddetmek îmânın en temel ilkesidir. Müslümanlar bu küfür sistemlerinin kanunlarını asla benimseyemezler ve asla bu kanunların uygulayıcıları olan kâfirlerden hüküm talep edemezler. Bunu yapmaları halinde ibâdetle Allâh'u Teâlâ'ya şirk koşmuş olurlar. Bu görmek isteyenler için güneşin aydınlığı kadar açık bir konudur. Ancak bu gerçeği hakkın aydınlığına teslim olup, batılın karanlığına düşman olanlardan başkaları anlayamazlar. Hidâyet Allâh Azze ve Celle'dendir. Allâh'ım ümmete tevhd ve vahdet nasib et. Allâhumme âmin.

Hamd âlemlerin rabbi olan Allâh'a mahsustur. Salât ve selâm yaratılmışların en hayırlısı Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem'in, âlinin ve ashabının üzerine olsun.

Yardım ve başarı, izzet ve şeref Allâh'tandır.

O, her şeyin en iyisini bilendir.

Muvahhid Kullara Selâm Olsun.

Polat Akyol.

KAYNAK :

1433 h. / 2013 m.

Abdullâh Saîd el-Müderriis.